

O těch, kdo patří do českého Pantheonu

Jiří P. Kříž

Po delší odmlce - naposledy v hradištském Slováckém divadle - vrátil se na jeviště Český mýtus, jak vetkli do podtitulu režisérka Hana Burešová s dramaturgem Štěpánem Otčenáškem v Divadle v Dlouhé: Lucerna Aloise Jiráska.

Dávno zapomenuté jsou časy, kdy Lucernu, Strakonického diváka nebo Naše furianty, ale Jiráska opravdu v první řadě, hrál každý vesnický ochotnický soubor. Před válkou, a ještě chvíli po ní. Nová invaze Luceren přišla na přelomu tisíciletí. Hodně jsme se o tom hádali s Petrem Pavlovským v Divadelních novinách. On hájil „český mýtus“, já odstřílel asi devět z tuctu inscenací. Ty bez invence, bez nápadu, bez myšlenky.

Shrbení a nesehnutí

Také Burešová vede neokázalý zápas o svoji poetiku, kterou dokáže neopakovatelně vdechnout do každického tématu, který si umane přivést na jeviště. Tzv. mladí kritici - Mikulka, Škorpil, Švejda - všichni už abrahámoviny na krku, jí bez důkazů, ale zato z přesvědčení, vytýkají unavenost, vyprahlost.

To jsou mi, pane, věci! Já Burešovou podezírám, že ošklibanou a průměrnými režiséry odbývanou Lucernu nastudovala trochu všem (i těm dračím glosátorům) natruc jako velký hold příběhu, kterým Jirásek omráčil generace divadelníků.

Současným měl by být inspirací pro naši všelijak šizenou přítomnost. Pro nahlížení českých recidiv.

Domnuje několik základních metafor: ohnuté hřbety lidu, tupost provinciální vrchnosti, neschopnost přemýšlet, natož pak myslet, strach - ze změny, z poezie, ze svobody. A proti všemu zmaru několik statečných, vzdělaných, moudrých, nepokořitelných. Obráceno k dnešku Evropanů schopných obohatit svět.

Mám vypočítávat? Učitelský mládenec Zajíček, Vrchní, Pan Franc, Mušketýr, šumaři Zima, Sejtko, Klásek, ale i vykuk Dvořan. A ti o samotě: Mlynář, Jeho bába, Hanička, sekerník Braha, Klásková... Ale i Mladá kněžna, což se dřív nepřiznávalo.

Síň slávy Burešové

Divadlo v Dlouhé má dost osobností, které to všechno představí s nadhledem.

S ironií, komu patří (Jan Vondráček, Miroslav Hanuš, Jan Meduna, Pavel Tesař, Tomáš Turek atd.), a s obdivem k nebojácným (Igor Orozovič, Veronika Lazorčáková nebo Marie Poullová, Jaroslava Pokorná, Jiří Wohanka, Eva Hacurová). Protiklady jsou i vodníci Michal a Ivan - Martin Matejka a Arnošt Goldflam.

Všechno vede režisérka až k spravedlivé apoteóze těch, kteří si to zaslouží. Národní mýtus sestavila z postaviček českého betlému, možná třebechovického, možná třeštského. A nad nimi do Pantheonu vsadila portréty mnoha velkých Čechů, na které už zase máme zapomenout. Kteří to jsou, na to se přijďte podívat. Naději, že pravda a láska zvítězí nad lží a nenávisť, prskne s vodou a žabincem do publika aspoň vodník.

Divadlo v Dlouhé Praha - Alois Jirásek: Lucerna (Český mýtus). Úprava Hana Burešová, Štěpán Otčenášek. Režie a hudební dramaturgie Hana Burešová, dramaturgie Štěpán Otčenášek, scéna David Marek, kostýmy Hana Fischerová, hudba (s využitím motivů z českých luhů /i hájů/, tedy z Prodané nevěsty, Rusalky aj.) Marek Doubrava, projekce František Pecháček, světelný design Filip Wiesner. Premiéra 17. března 2017.

Hodnocení 90%